

Ο Αγριόγατος των Πεταλιών - Νίκος Ξυδάκης

Ο Αγριόγατος των Πεταλιών Στον Πέρη

Τρώγανε τριγυρισμένοι από ζωγραφιές. Κατσικάκι στη γάστρα με γενναίο οίνο Νεμέας. Το παλιό αθηναϊκό δίπατο, σε κλιτύ λόφου αρχαίου, αγκάλιαζε τους ανθρώπους μες στη σιγαλιά του αργού απομεσήμερου, αγκάλιαζε τα ελαφρά λόγια τους, τα έργα τους, τη σκόνη του βίου και την παρηγοριά της συντροφιάς.

Άγιοι, θηρία, λιθοδομές, πρόσωπα, τηλεοράσεις και αυτοκίνητα, σγουροί βασιλικοί, ώχρες και χοντροκόκκινα, τεφρά και λουλάκια, χαρτιά και ξύλα, ζωντανεύουν, βγαίνουν από τα κάδρα τους και πλέουν ανάμεσα σε διηγήσεις και τσουγκρίσματα. Τρώγουν και ευφραίνονται και μνημονεύουν. Είναι άνοιξη και είναι Αττική.

Ο νοικοκύρης διηγείται τη συνάντησή του με τον Αγριόγατο των Πεταλιών. Αναπαύονταν στη σκιά, απομεσήμερο, άκουγε τζιτζίκια και τριξίματα καλοκαιριού. Και νάτος : Πλησιάζει αθόρυβος, περήφανος, εξετάζει ενοχλημένος τον παρείσακτο άνθρωπο. Σιγά σιγά μη τον διώξει, ο άνθρωπος ανοίγει μια σαρδέλα και την ακουμπά παράμερα. Γυρνάει να δει τον Αγριόγατο, άφαντος... Είχε απογυρίσει και είχε έρθει από πίσω του. Πλησίασε την κονσέρβα, έφαγε την προσφορά και χάθηκε όπως ήρθε. Έκτοτε ερχόταν μόνο νύχτα, έπαιρνε το φίλημα, ψάρι του κουτιού, ψωμί στο λάδι, και χανόταν στο σκοτάδι. Πραγματικός άγριος, σας λέω, ανεξάρτητος και αυτάρκης, όχι από τα σκιαγμένα που γυρνάνε αδέσποτα.

Να λοιπόν, ο αγριόγατος επισκέπτεται ένα αθηναϊκό σπίτι, περνώντας αυτοκινητόδρομους, διόδια, ντράιβ-ιν αγορές, λεωφόρους και κόμβους. Περνάει στην κουβέντα των ανθρώπων και τους κουβαλάει την ανατριχίλα της γης, τους βοηθά να μονιάσουν μες στον μύθο και την καταλαγή. Έτσι, σαρκώνονται με νόημα οι ζωγραφιές που περιτριγυρίζουν τους συνδαιτυμόνες: είπαμε : άγιοι, θηρία, λιθοδομές, σγουροί βασιλικοί, στολίδια, μαζί με αυτοκίνητα και τηλεοράσεις, μαζί με γραφές. Τα έργα θέλουν παραμύθι για να δέσουν.

Ο νοικοκύρης λέει κι άλλες ιστορίες. Αφηγείται με οικονομία λόγου, χρωματίζει χαρακτήρες και πράξεις, ζυγίζει το αίσθημα. Μετά τον Αγριόγατο των Πεταλιών, σειρά έχουν οι άνθρωποι: παράξενοι, δυνατοί κι αυτοί, πλάνητες της Ευρώπης, πλασμένοι για αφιλοκερδή κατορθώματα, για βάσανα με αίσιο τέλος. Κόσμοι λησμονημένοι, παρότι κοντινοί, έρχονται στο τραπέζι με το κόκκινο κρασί και τον χαλβά. Ο παππούς τριβει στραγάλια στο γουδί κι ύστερα τ' ανακατεύει με ζάχαρη, μοσχοκάρφια και κανέλα. Το ελάχιστο μεγαλώνει. Οι άνθρωποι μιλούν γι' ανθρώπους.

Βλέπω τη σκηνή : το γεύμα μες στις ζωγραφιές, μέσα στις ιστορίες. Τέχνη του ιστορείν. Τέχνη του ζην. Οι ζωγραφιές του οικοδεσπότη είναι διαρκείς προσκλήσεις προς την τέχνη της ζωής. Το έργο που τελείται εκεί είναι ακριβώς αυτό που περιγράφει ο φιλόσοφος Μερλώ Ποντύ : ο ζωγράφος τήκεται μέσα στον κόσμο, γίνεται ένα με τον κόσμο. Μαζί με τον καλλιτέχνη, οδηγό και σαμάνο, Στάλκερ, οι συνομιλητές παίρνονται κι αυτοί από την πνοή του συμβάντος, και γίνονται ένα με τον κόσμο κι αυτοί.

Η ψηλοτάβανη κάμαρα τα οικονομεί όλα και τα χωράει μες στη θερμή αγκάλη της: τον Αγριόγατο, το αποκάρωμα στους Πεταλιούς, τη δροσερή νύχτα, τον Καραγκιόζη των Πετραλώνων, το κοκκινόχρωμα της Πεντέλης, το αγιωργίτικο της Νεμέας, την Αθήνα που βομβεί απ' έξω διακριτικά, έναν Γαργαντούα Βούλγαρο, κάτι τσομπανόσκυλα στη μέση της Ευρώπης, μια φωτογραφία του Εμμανουήλ Λαμπάκη απ' την Εύβοια, μια εκκλησιά της Αίγινας, τον Ματίς, τον Μπρακ, τον Κόντογλου, τον Παπαδιαμάντη, την αύρα του παππού Αναστάση από την Κωνσταντινούπολη ως τα μεταλλοχυτήρια του Πειραιά, τις προσευχές της Μανταλένας, τα καμπανίσματα του εσπερινού.

Πόσα χωράνε σε μια κάμαρα...

Αναζητήθηκε ο ζωγράφος, αργότερα, να μιλήσει για τις ζωγραφιές του στο κοινό. Δεν μπόρεσε: προφασίσθηκε ότι «επολεμούσε εις τον κορνίζω», ετελείωσε η μπαταρία στο κινητό, είχε τρεχάματα... Δεν είχε τι να πει, έτσι στεγνά. Μιλιέται η ζωγραφική ; Και άλλα τέτοια. Πού να δώσεις να καταλάβει στον κάθε ανυποψίαστο αθώο, τον πόνο του κόσμου, σαν που «χαράζει στήθος βαθύ περιστεριού» ;

Γυρνά σπίτι κατάκοπος μα ελαφρύς. Η τέχνη σου φανερώνεται σαν θέλεις να τη δεις, όταν είσαι έτοιμος μες στην αμεριμνησία. Σαν τη ζωή. «Εκώκλωσαν αι του βίου με ζάλα, ώσπερ μέλισσαι κηρίον, Παρθένε...».

Του ΝΙΚΟΥ Γ. ΞΥΔΑΚΗ
Καθημερινή 02/04/2006

ΕΝΑ ΒΛΕΜΜΑ

Ο Αγριόγατος
των Πεταλιών

Στον Πάρη

Τον ΝΙΚΟΥ Γ. ΞΥΔΑΚΗ

Τρώγανε τριγορισμένοι από ζωγραφιές. Κασιόκακι στη γάστρα με γενναίο οίνο Νεμέας. Το παλιό αθηναϊκό δίπλωτο, σε κλιτό λόφου αρχαίου, αγκάλιαζε τους ανθρώπους μες στη σιγαλιά του αργού απομεσήμερου, αγκάλιαζε τα ελαφρά λόγια τους, τα έργα τους, τη σκέψη του βίου και την παραγοριά της συντροφιάς.

Άγιοι, θηρία, λιθοδομές, πρόσωπα, τηλεοράσεις και αυτοκίνητα, σγουροί βασιλικοί, άκρες και χοντροκόκκινα, τεφρά και λουδάκια, καρτιά και ξύλα, ζωντανεύουν, βγαίνουν από τα κάβρα τους και πλέουν ανάμεσα σε διαγώσεις και τρουγκίσματα. Τρώγουν και ευφραίνονται και μπρουνεύουν. Είναι άνοιξη και είναι Αττική.

Ο νοσοκόμος διηγείται τη συνάντησή του με τον Αγριόγατο των Πεταλιών. Αναπαύεται στη σκιά, απομεσήμερο, άκοιτος ζιτζίκια και τρέξιμα τα καλοκαιριά. Και νότος: Πλοσιόζει ο θόρυβος, περήφανος, εξετάζει ενταλαμένους τον παρείσακτο άνθρωπο. Σιγά σιγά μη τον διώξει, ο άνθρωπος ανοίγει μια σαβέλλα και την ακουμπά παράμερα. Γυρνάει να δει τον Αγριόγατο, άφαντος... Είχε απογαυρίσει κι είχε έρθει από πίσω του. Πρυσίασε την κοινοσόβα, άραγε την προσφορά και κάθισε όπως ήθε. Εκτοτε έρχεται μόνο νύκτα, έπαιρνε το φίλημα, φάει του κοουσιό, ψιμί στο λάδι, και κανόνταν στο σκοτάδι. Πραγματικός άγριος, σας λέω, ανεξάρτητος και αυτόρκης, όχι από τα σκιαγμένα που γυρνάνε αδέσποτα...

Να λοιπόν, ο αγριόγατος επισκέπτεται ένα αθηναϊκό σπίτι, περνώντας αυτοκινητόδρομους, δρόμους, ντραϊβ-ιν αγορές, λεωφόρους και κόμβους. Περνάει στην κουβέντα των ανθρώπων

και, πλασμένοι για αρθροκερδή κατορθώματα, για βόσωνα με αίσιο τέλος. Κόσμοι ληπμονημένοι, παρότι κοντινοί, έρχονται στο τραπέζι με το κόκκινο κρασί και τον καλβό. Ο παππούς τρέβει στραγγάλα στο γουδί κι ύστερα τ' ανακατεύει με ζάχαρη, μοσχοκάρφη και κανέλα. Το ελάχιστο μεγαλύτερι. Οι άνθρωποι μιλούν γι' ανθρώπους.

Βλέπω τη σκηνή: το γέιμα μες στις ζωγραφιές, μέσα στις ιστορίες. Τέχνη του ιστορείν. Τέχνη του ζην. Οι ζωγραφιές του οικοδοσιότητας είναι διαρκείς προσκλήσεις προς την τέχνη της ζωής. Το έργο που τελείται εκεί είναι ακριβώς αυτό που περιγράφει ο φιλόσοφος Μερλώ Ποντύ: ο ζωγράφος τίθεται μέσα στον κόσμο, γίνεται ένα με τον κόσμο. Μαζί με τον καλλιτέχνη, ο δειγέ και σαμένο. Στάκερο, οι

**Πραγματικός
άγριος, σας
λέω, όχι από
τα σκιαγμένα
που γυρνάνε
αδέσποτα...**

συννομιλάτες παίρνονται κι αυτοί από την πνοή του συμβάντος, και γίνονται ένα με τον κόσμο κι αυτοί.

Η φιλοστόβανη κάμαρα τα σκουρμει όλα και τα κιαρεί μες στη θερμή αγκάλη της: τον Αγριόγατο, το αποκάρομο στους Πεταλιούς, τη δροσερή νύκτα, τον Καραγκιόζη των Πεταλιώνων, το κικκινοκίμα της Πεντέλης, το αγιωργίτικο της Νεμέας, την Αθήνα που βουβεί απ' έδω διακριτικά, έναν Γαργαντούα Βούλγαρο, κάτι ταμπανόσκικια στη μέση της Ευρώπης, μια φωτογραφία του Εμμανουήλ Λαμπάκη απ' την Εύβοια, μια εκκόπηση της Αιγύνας, τον Μatis, τον Μπρακ, τον Κόντογκου, τον Παπαδαράντη, την σόρα του παππού Αναστάσι από την Κωνσταντία ως τα μεταλλοκωστήρια του Πειραιά, τις προσεικές της Μαντινάδας, τα καμπανίσματα του εσπερνού.

Πόσα κιαρώνε σε μια κάμαρα...

φόρους και κόμβους. Περνάει στην κουβέντα των ανθρώπων και τους κοιτάζει την ανατριχίλα της γης, τους βοηθά να μονιάσουν μες στον μύθο και την κωμωδία. Είναι, σαρκώνονται με νόημα οι ζωγραφιές που περιτριγυρίζουν τους συνδαιτυμόνες: είπαμε: άγιοι, θηρία, λιθοδομές, σγουροί βασιλικοί, στολίδια, μαζί με αυτοκίνητα και τηλεοράσεις, μαζί με γραφές. Τα έργα θέλουν παραμύθι για να δέσουν.

Ο νοσοκόμος λέει κι άλλες ιστορίες. Αφηγείται με οικονομία λόγου, κρωματίζει χαρακτήρες και πράξεις, ζηγίζει το αίσημα. Μετά τον Αγριόγατο των Πεταλιών, σειρά έχουν οι άνθρωποι: παράξενοι, δυνατοί κι αυτοί, πλάτες της Ευρώ-

Πόσα κιαρώνε σε μια κάμαρα...

Αναζητήθηκε ο ζωγράφος, αργότερα, να μιλήσει για τις ζωγραφιές του στο κοινό. Δεν μπορούσε: προεπιστάθηκε ότι «επολιμοδός εις τον κόρηνίζο», ετάλασε η μπαταρία στο κινητό, είχε τρεκιάματα... Δεν είχε τι να πει, έτσι στεγνά. Μιλάνε η ζωγραφική; Και άλλα τέτοια. Πού να δώσεις να καταλάβει στον κάθε ανυποψίαστο αθάο, τον πόνο του κόσμου, σαν που «καραζι στήθος βαθύ περιστεριού».

Γυρνά σπύτι κατάκοπος με ελαφρής. Η τέχνη σου φανεράνεται σαν θέλεις να τη δεις, όταν είσαι έτοιμος μες στην αμερμηνησία. Σαν τη ζωή. «Εκκόπησαν αι του βίου με ζάλα, ωσπερ μέλασαι κηρίον, Παρθένε...»

